

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van VWS
Programmadirectie ZJCN

5.1.2e

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
rivm@rivm.nl

Ons kenmerk

Datum 7 januari 2022
Betreft Risicoanalyse CAS- en BES-eilanden

Geachte 5.1.2e

Naar aanleiding van de huidige zeer snel toenemende incidentie van Sars-CoV-2 op de Caribische landen sturen wij u een analyse en een advies over de te nemen maatregelen die recht doen aan deze en in de nabije toekomst te verwachten ontwikkelingen.

Onderstaande tabel toont de 7- en 14-daagse incidentie per 100.000 inwoners en de test positivity rate.

7-daags en 14 daags overzicht Week 50 (d.d. 13-12-2021)	Aantal vastgestelde SARS-CoV-2-besmettingen /100.000 inwoners/7dgn	Aantal vastgestelde SARS-CoV-2-besmettingen /100.000 inwoners/14 dgn	Test positivity rate
Curaçao	2770,0	4059,1	16,4
Aruba	4141,9	5722,3	?
Sint Maarten	1429,6	1941,5	16,5
Bonaire	1972,1	2403,7	46,8
Sint Eustatius	3336,8	4118,9	5,7
Saba	3501,0	3532,8	5,2

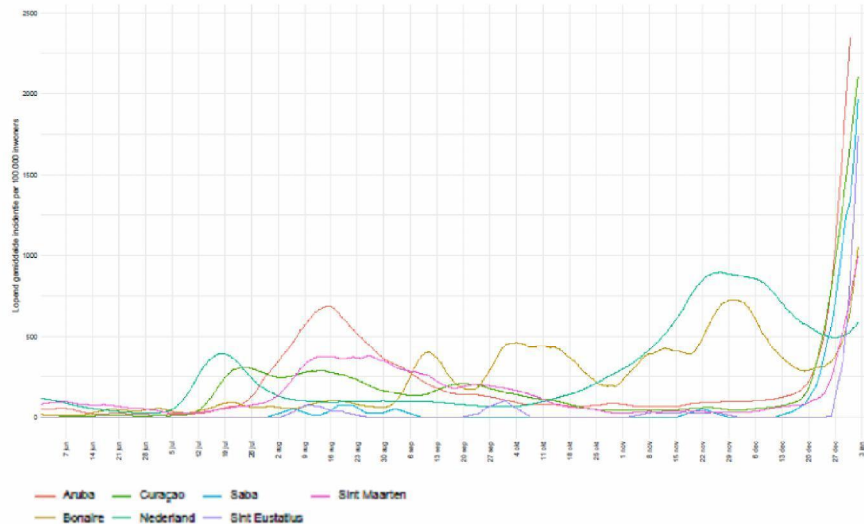
- Van Aruba geen recente data omtrent positivity rate.
- Inclusief positief geteste toeristen.

Ter vergelijking, in Europees Nederland is de huidig gemeten incidentie 639 besmettingen per 100.000 inwoners voor de laatste 7 dagen (stand van zaken 5 januari 2021).

Onderstaande grafiek – met een lopend gemiddelde incidentie per 100.000 inwoners – toont dat alle eilanden te maken hebben met een snel toenemende uitbraak passende bij de kenmerken van de nieuwe omikronvariant:

Datum
7 januari 2022

Ons kenmerk

Kiemsurveillance

Uit de meest recente kiemsurveillance blijkt dan ook dat de omikronvariant toenemend aanwezig is in de geteste samples afkomstig van de eilanden. Daar de kiemsurveillance altijd enige weken na de besmetting bepaald wordt, moeten we ervan uitgaan dat op alle eilanden de omikronvariant dominant is (d.i., meer dan de helft van de besmettingen veroorzaakt is door de nieuwe variant).

Huidige uitbraak

Op grond van analyses wordt ons gemeld dat op alle eilanden de huidige verheffing te herleiden is tot de feestdagen. Het samenkomen van een nieuw, snel verspreidende variant met terugkerende bewoners en toegenomen toerisme hebben geleid tot de introductie van de omikronvariant en vervolgens een snelle verspreiding onder de bevolking. Uit het casusregister blijkt dat de uitbraak nu nog het meest voorkomt bij jongeren en jongvolwassenen.

Wij begrijpen dat vanwege het belang van het toerisme voor de economie van de landen er de afgelopen weken ondanks de snel toenemende incidentie beperkt maatregelen zijn genomen. Aangegeven wordt dat het verlies van inkomen door de COVID-epidemie de afgelopen jaren waarschijnlijk aanleiding is geweest voor regeringen en bestuurders om scherp aan de wind te zeilen.

Wij begrijpen dat momenteel vooral gestuurd wordt op de bezetting van bedden in de ziekenhuizen. De bezetting wordt op het ogenblik ook bepaald door de beperking van bruikbare ziekenhuisbedden door een personeelstekort versterkt door hoge aantallen besmettingen onder het personeel. (Op Curaçao meer dan 80 positieve personeelsleden bij het CMC).

Datum

7 januari 2022

Ons kenmerk

Ook de laboratoria en de openbare gezondheidsdiensten kampen door de hoge aantallen met problemen. Bron- en contactonderzoek is niet meer optimaal en de laboratoria dreigen overlopen te worden door de hoge aantallen personen die getest worden. Op Sint Maarten zijn ze bijvoorbeeld vanwege de hoge druk overgestapt op antigeentesten i.p.v. PCR.

Omikronvariant

Er wordt door onderzoek steeds meer duidelijk over de omikronvariant, maar de huidige analyses hebben ook nog steeds een hoge mate van onzekerheid. De komende weken komt met toenemende aantallen infecties alsook toenemende aantallen opnames in ziekenhuizen steeds meer informatie beschikbaar. Momenteel zijn met name onderzoeken uit het Verenigd Koninkrijk^{1,2} en Denemarken van belang, omdat daar de aantallen al over een lange periode hoger zijn dan momenteel in Nederland.

Verspreiding

Uit onderzoek blijkt dat – door omzeiling van de opgebouwde immuniteit door infectie of de basisvaccinatie – de infectiekans binnen huishoudens groter is bij de omikronvariant dan bij de deltavariant. In niet-gevaccineerde huishoudens is deze kans gelijk, wat duidelijk maakt dat de besmettelijkheid van de omikronvariant an sich, niet hoger is dan de deltavariant, maar sneller verspreidt door falen van de immuniteit. Uit de epidemiologische cijfers van de eilanden blijkt dat de omikronvariant zich veel sneller verspreidt dan voorafgaande varianten, conform het beeld in Europa.

Ziekenhuisopnames

Meerdere studies uit Zuid-Afrika en het Verenigd Koninkrijk laten zien dat er bij omikron een verlaagd risico is op ziekenhuisopname in vergelijking met de deltavariant. De studie van Imperial College laat zien dat – op basis van cijfers in het Verenigd Koninkrijk – het risico om opgenomen te worden met 40-45% gereduceerd wordt. Voor personen die te maken hebben met een herinfectie ligt dit percentage nog lager, 50-60%. Zij benoemen expliciet dat de ernst van de ziekte door omikron mede afhangt van in welke mate de bevolking in eerdere uitbraken reeds besmet is geweest, hetgeen vooral consequenties heeft voor eilanden die tot voor kort vooral uitgingen van containment als strategie (Saba en Sint Eustatius).

Vaccineffectiviteit

Het risico om na een besmetting opgenomen te worden in het ziekenhuis ligt volgens onderzoek 40-65% lager voor gevaccineerden (vaccinatierreeks van twee) dan voor ongevaccineerden, en 81% lager voor personen met drie vaccins (vaccinatierreeks met booster).

¹ GovUK: SARS-CoV-2 variants of concern and variants under investigation in England Technical briefing: Update on hospitalisation and vaccine effectiveness for Omicron VOC-21NOV-01 (B.1.1.529) 31 December 2021.

² Report 50: Hospitalisation risk for Omicron cases in England Neil Ferguson¹, Azra Ghani, Wes Hinsley and Erik Volz on behalf of the Imperial College COVID-19 response team.

Datum
7 januari 2022

Ons kenmerk

Vaccinatieprogramma

In mijn vorige advies van medio december heb ik geadviseerd om het vaccinatieprogramma te continueren en het boosterprogramma snel te starten.

	% volledig gevaccineerd totale populatie	% Booster	% volledig gevaccineerd totale populatie	% Booster
Tot en met	Week 47/48	Week47/48	week 1	week 1
Aruba	60%	1%	56%	15%
Curaçao	59%		59%	17%
Sint Maarten	40%		41%	14%
Bonaire	66%	6%	66%	31%
Saba	81%	14%	82%	?
Sint Eustatius	47%		47%	?

- *% Volledige gevaccineerden Aruba is gecorrigeerd vanwege administratieve problemen.*
- *Van Saba en Sint Eustatius zijn geen recente gegevens over vaccinatie of booster ontvangen.*

Samenvattend

Alle eilanden hebben te maken met een snel oplopende uitbraak, met name door de omikronvariant die gekenmerkt wordt door een hoge snelheid van verspreiding. Alhoewel de ziektelast en daarmee ziekenhuisopnames lager ligt dan bij de deltavariant, is de omvang van de uitbraak op alle eilanden vele malen groter dan eerder gemeten. Hierdoor kan de belasting voor de zorg toch hoger uitvallen.

Deze hoge aantallen leiden tot problemen bij de laboratoria alsook bij het bron- en contact onderzoek. Door positieve casuïstiek onder het personeel worden de problemen versterkt.

Na de feestdagen zijn er beperkte maatregelen genomen (zie bijlage 1). Of deze maatregelen voldoende zijn om de stijgende incidentie af te remmen, is de vraag. In Nederland zien we dat zelfs met een strenge lockdown de incidentie weer langzaam omhoog loopt, (deels door de terugkomst van in het buitenland besmette vakantiegangers). Op de meeste eilanden wordt nog steeds de mogelijkheid geboden om met grote groepen bij elkaar te komen en is het nachtleven weliswaar beperkt door een (iets) vroegere sluitingstijd, maar daarmee worden risicovormende momenten niet voorkomen. Zeker niet bij een snel verspreidend virus zoals de omikronvariant.

Met de huidige (beperkte) maatregelen lijkt de uitbraak niet langer beheersbaar te worden. Het is dan wachten op het moment dat de epidemie uitdooft; het moment dat een besmettelijk persoon steeds

Datum

7 januari 2022

Ons kenmerk

minder mensen zal tegenkomen die nog besmet kunnen worden. Maar de snel hoog oplopende cijfers hebben ook consequenties. Zelfs met een lagere kans op ziekenhuisopnames zijn de aantallen dermate hoog dat er een gerede kans is dat de zorg in de ziekenhuizen overlopen wordt door COVID-patiënten. Zonder striktere maatregelen kan zowel het leveren van zorg voor reguliere patiënten alsook voor COVID-patiënten niet meer mogelijk zijn.

In de ziekenhuizen lopen de aantallen nu langzaam op. De mensen die nu worden opgenomen zijn 7-10 dagen geleden geïnfecteerd (26 -30 december) toen de incidentie nog aanmerkelijk lager was. Momenteel zijn het nog voornamelijk de (jong)volwassenen en nog in mindere mate de ouderen en kwetsbaren. Dit kan op termijn de druk op de zorg verder gaan verzwaken, waarbij de ingezette boostercampagne en eerder doorgemaakte infecties ook weer een mogelijk dempend effect hebben op het aantal ziekenhuisopnames.

Conclusie en adviezen

Er is nog veel onbekend over de nieuwe omikronvariant waardoor de impact van het virus op de samenleving niet goed te voorspellen is. Alle eilanden kennen ondertussen een heel snel oplopende incidentie van een niet eerder getoonde omvang, met daardoor problemen in het bron- en contactonderzoek alsook bij de capaciteit van de laboratoria. De curatieve zorg staat op een aantal eilanden al onder druk en deze druk neemt toe als de gevolgen van de hoge incidentie van de afgelopen 7 tot 10 dagen zich gaat vertalen in ziekenhuisopnames.

Hoe ernstig de impact op de curatieve zorg gaat worden is nog ongewis en hangt af van onder andere de leeftijden van de besmette personen, hun gezondheid, eerder doorgemaakte infecties, vaccinatiegraad en bereikte reikwijdte en effectiviteit van de boostercampagnes.

Uit het principe van voorzorg adviseer ik niet af te wachten tot de ziekenhuiscapaciteit te ver onder druk staat, maar om nu al (kortstondig) stevige maatregelen te nemen.

Adviezen

- Vanwege de snelle verspreiding en daarmee lastigere beheersbaarheid van deze variant zijn – naast de basale hygiëne- en bestrijdingsmaatregelen – stevigere maatregelen vereist om de verhoogde incidentie in te dammen. Ik adviseer om verdere verspreiding sterk te reduceren door het fors beperken van groepsgrootte en etablissementen met betrekking tot uitgaan en het nachtleven te sluiten, zeker in de avond, zodat risicovormende momenten voorkomen worden.
- Ik adviseer – ongeacht de vaccinatiestatus – een stevig beleid bij inkomende reizigers, (verplichte pre-travel pcr test kort voor vertrek ongeacht vaccinatiestatus en land van origine eventueel aangevuld met een herhaling na dag 3 of 5)
- Voor reizigers vanuit de Caribische regio (CAS én BES) naar Nederland adviseer ik (conform het beleid van alle reizigers van buiten Europa) een negatieve test voor vertrek.

Datum

7 januari 2022

Ons kenmerk

- Ik adviseer om de capaciteit van de curatieve zorg voor de Caribische regio uit te breiden.
- Ik adviseer om zorg te dragen voor voldoende capaciteit van de public health en laboratoria.
- Ik adviseer het lopende vaccinatieprogramma en de boostervaccinaties met kracht te continueren.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Datum
7 januari 2022

Ons kenmerk

Bijlage 1

Aruba

De maatregelen vanaf 30 december zijn:

- sluiting horeca tussen 00.00 en 05.00 uur (was 01:00), uitzondering voor casino's: uiterste sluitingstijd om 01:00 uur
- gebiedsverbod 19.00 – 5.00 uur;
- restaurants max. 6 personen per tafel (was 8), bars en rumshop max. 4;
- max. 60 personen binnen (was 90) bij sociale activiteiten;
- begrafenis max. 75 personen aanwezig (was 125);
- enkel muziekevenementen met max. 5 muzikanten toegestaan en uitsluitend als achtergrondmuziek. Dans niet toegestaan;
- binnen enkel op individuele basis sporten;
- contactsporten verboden;
- samenscholingsverbod voor meer dan 6 mensen (was 9);
- het dragen van mondkapjes is verplicht in alle etablissementen;
- 24 uur per dag een alcoholverbod op de openbare weg;
- 1,5 meter afstand houden.

Curacao

De maatregelen per 4 januari zijn o.a.:

- avondklok van 1.00 uur tot 04.30 uur;
- maximaal 4 personen bij elkaar in het openbaar, gezamenlijke huishouding uitgezonderd;
- max. 50 personen binnen, bij een uitvaart, huwelijk of doopsel;
- max. 50 personen bij sportevenementen binnen, 75 buiten;
- max. aantal personen is 50 bij laag risico bedrijfsevenementen binnen en 75 buiten;
- restaurants, winkels, casino's, supermarkten etc. mogen open blijven tot 00:00 uur;
- dragen van mondkapjes in publieke gebouwen.
-

St. Maarten

De maatregelen:

- Het dragen van een mondkapje is nog altijd verplicht in alle publieke ruimtes, openbaar vervoer en supermarkten.
- Mensen worden opgeroepen om indien mogelijk thuis te werken en sociale contacten tot het minimum te beperken.
- Afstand houden, ventileren binnenruimtes, hand hygiëne en isoleren na een positieve (zelf)test.

Vanaf 1 januari 2022 zullen er nieuwe inreisregels gelden:

- reizigers naar Sint Maarten die niet (2 prikken) zijn gevaccineerd dienen een PCR-test te doen maximaal 48 uur voorafgaand aan de reis, gevaccineerde reizigers kunnen in plaats van deze PCR-test ook een antigeentest doen die maximaal 24 uur voorafgaand aan de reis dient te worden gedaan. Reizigers van 17 jaar en jonger hoeven geen test te doen indien ze zijn gevaccineerd (2 prikken).

Datum
7 januari 2022

Ons kenmerk

Vanwege de toegenomen ziekenhuisbezetting wordt het nachtleven – voor twee weken – gesloten om 01.00 uur. Indien de bezetting verder toeneemt, dan wordt het nachtleven gevraagd om 11.00 uur te sluiten.

Bonaire

De huidige maatregelen, per 4 januari jl. zijn o.a.:

- max. 10 personen bij privébijeenkomsten en dan max 2 huishoudens
- evenementen buiten max. 50 personen, vaste zitplekken
- Vaste zitplaatsen bij horeca, max. 4 per tafel
- zang en dans zowel binnen als buiten niet toegestaan
- sportevenementen kunnen doorgaan, binnen geen publiek en buiten maximaal 50% van de capaciteit
- thuiswerken indien mogelijk
- mondkapjes in publieke ruimten
- 1,5 meter afstand houden.
-

Sint Eustatius

Vanaf 31 december is Sint Eustatius opgeschaald naar risiconiveau 5 voor de komende 14 dagen.

De maatregelen per 31 december zijn:

- dringend advies tot dragen mondkapjes in publieke ruimten;
- vergunningen voor alle evenementen ingetrokken;
- max. 10 personen tegelijkertijd aanwezig in grote supermarkten, 5 in kleine supermarkten;
- bezoek niet toegestaan in ziekenhuis;
- kappers, gym's en spa's moeten sluiten;
- advies om sociale contacten te beperken en familiebijeenkomsten (zelfde huishouden) buiten te houden;
- restaurants en bars: enkel take-out. Hotels mogen maaltijden serveren aan de gasten die er overnachten, verder enkel take-out;
- kerken wordt gevraagd de bijeenkomsten online te organiseren;
- dringend advies tot houden van afstand.

Saba

De maatregelen per 23 december jl. zijn o.a.:

- dringend advies tot dragen mondkapjes in publieke ruimten;
- bars en restaurants open maar medewerkers dienen mondkapjes te dragen;
- max. 100 personen bij kerkdiensten en bij (andere) bijeenkomsten binnen, aanwezigen dragen mondkapjes;
- thuiswerken waar mogelijk;
- dringend advies tot houden van afstand.